

Karjääriõpetus

Valikõppeaine

III kooliaste (8. või 9.klass)

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised.

Aineõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 2) arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- 3) arendab soovi ja oskust endale eesmärgke seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kohalikku majanduskeskkonda.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Aines „Karjääriõpetus“ käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut tööjõuturule sisenemiseks ja parema rakendatavuse saavutamiseks, iseseisva otsustamisvõime arendamiseks, erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks. Karjääriõpetus võimaldab ühiskonna inimressurssi tööturul paremal viisil rakendada, viies inimeste oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega.

Karjääriõpetus aitab kaasa sellele, et uut põlvkonda ei piiraks stereotüüpsed soorollid, mis on mingis kultuuris ja ajaperioodil välja kujunenud üldised jagatud arusaamad naiste ning meeste olemuse kohta.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilased õpivad hindama elukestva õppe tähtsust: saavad teavet erinevatest edasiõppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamiste võimalustest ning julgustatakse neid kasutama.

Õppeaine koosneb kolmest osast:

1. Enesetundmine ja selle tähtsus karjääri planeerimisel
2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle olulisus karjääri planeerimisel
3. Planeerimine ja otsustamine

1.3. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Karjääriõpetuse ainekava maht on 35 tundi. Tunnid toimuvad 1 kord nädalas terve õppeaasta vältel.

Kursust kavandades korraldatakse järgmisi õppetegevusi:

- 1) rollimängud ja teised aktiivõppe meetodid;
- 2) eneseanalüüsi ja töövaldkonna tundmise küsimustikke ning mõttearenduslehtede täitmine;
- 3) auditoorsed loengud või iseseisev töö veebikeskkonnas teoreetiliste teadmiste omandamiseks;
- 4) diskussioonid, väitlused;
- 5) töö karjääriinfo allikatega, analüüs;
- 6) intervjuu läbiviimine;
- 7) kutsesobivustestid;
- 8) õppekäigud, (võimalusel) ettevõtete külastused;
- 9) iseseisev töö erinevate tööaladega tutvumiseks;
- 10) eneseanalüüsi koostamine;
- 11) karjääriplaani koostamine;
- 12) õpimapi koostamine.

Karjääriõpetuse ja teiste ainevaldkondade lõimingud ja läbivad teemad

Teisi aineid on karjääriõpetusega võimalik lõimida mitmel moel. Näiteks matemaatikas saadud teadmised ja oskused on abiks õpilastele, et lahendada karjääriõpetuse

õpiülesandeid (nt eelarve koostamine, palga arvestamine, maksud ja maksusüsteem). Matemaatikas omandatakse oskus lugeda tabeleid, diagramme ja jooniseid.

Karjääriõpetuse seosed sotsiaalainetega

Kõige enam toetavad karjääriõpetust sotsiaalained, eelkõige inimeseõpetus ja ühiskonnaõpetus. Lõimingu võimalused on esitletud lähtuvalt karjääriõpetuse kursuse struktuurist.

Enesetundmine ja selle tähtsus karjääri planeerimisel

- Inimeseõpetuses analüüsivad õpilased oma iseloomujooni, huve, võimeid, väärtusi ja vajadusi;
- Inimeseõpetuses toetatakse õpilase minapildi ja enesehinnangu kujunemist;
- Ühiskonnaõpetuses toimub inimese isiksuseomaduste, oskuste ja teadmiste analüüs ning sobitamine erinevate ametitega.

Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine

- Ühiskonnaõpetuses õpitakse tundma Eesti haridussüsteemi;
- Ühiskonnaõpetuses tutvutakse tööturu põhialustega (maksusüsteem, palga arvestamine, tööturu võimalused, eelarve koostamine, turumajandus jne);
- Ühiskonnaõpetuses analüüsitakse erinevate elukutsete olulisust;
- Inimeseõpetuses suunatakse õpilasi analüüsima rolle, mida inimesed elus täidavad.

Planeerimine ja otsustamine

- Inimeseõpetuses omandavad õpilased teadmised ja oskused selle kohta, kuidas võimalusi analüüsida ja otsuseid vastu võtta;
- Inimeseõpetuses omandavad õpilased suhtlemispädevuse;
- Ühiskonna- ja inimeseõpetuse aines omandavad õpilased teadmisi, kust ja kuidas otsida asjakohast informatsiooni;
- Eesti keeles omandavad õpilased oskuse koostada ametlikke dokumente (nt. CV-d).

1.4. Füüsiline õppekeskkond

Õpilastele on tagatud järgmised tingimused ja vahendite kasutamine:

1) erinevad isiksuse ja tööturu tundmaõppimise töölehed, küsimustikud;

- 2) kääriplaneerimisalase kirjanduse kättesaadavus karjäärikoordinaatori käest;
- 3) arvutite kasutamine (vastavalt vajadusele personaalseks või rühmatöök) ainetunnis veebist karjääriplaneerimisalase informatsiooni otsimiseks;
- 4) Karjäärinõustajate ja karjääriinfospetsialistide nõustamine vastavalt õpilase vajadustele.

1.5. Hindamise alused

Hindamisel lähtutakse Kostivere Kooli hindamisjuhendist. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega.

Õpilasele tutvustatakse kursuse alguses, mida, millal ja mille alusel hinnatakse.

Hinnatakse: 1) praktilisi töid: CV koostamine; ettevõtte külastuse ja töövarjupäeva konspekt või kokkuvõte, eneseanalüüs, isiklik karjääriplaan (õpiplaan) jms;

2) praktilise tegevuse mõtestamise oskust;

3) oskust asjakohast infot otsida ja analüüsida;

4) loomingulisust ja ratsionaalsust;

5) teadlikkust peamistest karjääriotsust mõjutavatest teguritest;

6) õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist, mida õpilane tõendab arutelude, rühmatööde, õpimapi esitlemise jt tegevuste käigus.

2. Ainekava

2.1. Õppeaine eesmärgid, õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

Teema	Eesmärk	Õpitulemused	Õppesisu
Enesetundmine ja selle tähtsus karjääri planeerimisel	aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused. Omandatud teadmised ja oskused aitavad ennetada koolist väljalangevust.	1) analüüsib enda isiksust; 2) seostab oma tugevaid ja nõrku külgi erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega; 3) kasutab eneseanalüüsi tulemusi edasiste õpivalikute ja karjääri planeerimisel.	Isiksuseomadused: iseloom ja temperament. Isiksuseomadused: väärtused, emotsioonid ja vajadused. Isiksuseomadused: võimed, huvid ja kompetentsid. Minapilt ja enesehinnang.
Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle olulisus karjääri planeerimisel	soodustab teadlike valikute tegemist pärast põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet.	1) teab tööturu üldist olukorda ja vajadusi, erinevaid ettevõtluse vorme; 2) teab kutseid ja ametid ning on tutvunud kohaliku majandustegevusega ; 3) oskab leida infot tööturu kohta; 4) oskab panna ennast tulevase töötaja rolli; 5) teab haridustee jätkamise võimalusi, teadvustab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid.	Muutuv tööturg: arengusuunad, prognoosid, tööturu hetkeolukord, töösuhetega seotud õigusaktid, tööandjate ootused. Muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, töömotivatsioon, konkurents, elukestev õpe. Majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid. Soorollid. Haridustee: erialad, haridussüsteem, hariduse ja tööturu vahelised seosed.
Planeerimine ja otsustamine	Õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel. Kujuneb oskus kasutada karjääriinfo materjale. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel ja elus toimetulemisel.	1) teab karjääriplaneerimise aluseid ja oskab nendega karjäärivalikute tegemisel arvestada; 2) suudab otsustada; 3) kasutab vajaduse korral karjääriteenuseid (karjäärinõustamine ja karjääriõpe); 4) teadvustab erinevate elurollide seoseid tööga; 5) omab oskusi ja teadmisi enda karjääriplaani	Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamisega seotud probleemid, karjääriinfo allikad, infootsimine, erinevad võimalused, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinfo, karjäärinõustamine. Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, elurollid, edu, õpimotivatsioon, omavastutus,

		koostamiseks; 6) saab aru oma vastutusest karjääri planeerimisel.	kandideerimisdokumendid
--	--	--	-------------------------